

KURJER LITEWSKI

WYDAWNICTWA ROK VIII.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA plac Katedralny N. 4.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa N. 96.

Telefon N. 129, telefon drukarni N. 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p.

Redaktorzy przyjmują od godz. 1—2 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za wiersz półtory w tekście, lub jego miejsce 1 rub.
Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz półtory lub jego miejsce 60 kop.
Ogłoszenia na 1-iej str. o półtor. wierszy, za wiersz pół. lub jego miejsce 1 rub.
Reklamy za wiersz półtory lub jego miejsce 40 kop.
Nakreśli za wiersz półtory lub jego miejsce na 1-iej str. 50 k., po tekście 20 k.
Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb.
Ogłoszenia zwoływania majsocowe za wiersz półtory lub jego miejsce 18 kop.
Ogłoszenia zwoływania majsocowe za wiersz pół. lub jego miejsce 20 kop.
Drobne ogłoszenia za każdy wyraz 4 kop., najmniejsze 40 kop.
Posady i prace 3-krotne ogłoszenie 20 wyrazów 1 rb.
Ogłoszenia w niedzielnej Numerze 0 25%, draża.
Dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rb. od tysiąca, oprócz opłaty pocztowej.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznie	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
W WILNIE	6—	4—	2—	—70
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	10—	5—	2,50	—84
ZAGRANICĄ	16—	8—	4—	1,50

Zmiana adresu 20 kop. — Za odwołanie do domu 10 kop. miesięcznie.
Listów niefrankowych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje.
Rękopisy — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenia przyjmuje się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4—6 p. p. w Biurze Ogłoszeń L. i E. Metzl i S-ka, Wielka 38, telefon N. 896. Po godz. 6-iej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki za wiadomienia, w drukarni Józefa Zawadzkiego, Suworowska N. 3.

Numer pojedynczy 5 kop. Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. Numer pojedynczy 5 kop.

TEATR POLSKI pod dyr. Br. Oranowskiego. (W ogrodzie po-Bernardyńskim).
Dziś, wtorek:
„JEJ ADJUTANT”
operetka w 3 aktach R. Winterbergora.
Jutro „Bohaterowie”

Teatr Familijny pod dyr. R. Sztremera.
Dynamitowy tajemnik, dram. wstrząsający w 2 części.
Figlarne żony (całe/morze śmiechu) komedia w wykonaniu ulubieńców Poksona i jego przyjaciela Dziuksona.
Pejzycja bez wyjęcia, melodramat w serji amerykańskiej. — Trafik jak kura do barszoła, scena komediowa. — Polewanie na psy morskie przy wyspie Neufaudland (z natury). 46108
ul. Wielka 74.

KINEMATOGRAF pod dyr. Bronisława.
Dn. 10, 11, 12 i 13 lipca 1912 r. **Nowy program!**
Dziennik Pathe, kron. tygodn. — Bajki w naturze, natura kolor. w 3-ch częściach, — według znanego na całym świecie melodramatu Ksawerogo d'Montepia, — w wykonaniu wybitnych artystów francuskich.
Roznosicielka chleba, — Fantastyczny potwór, komiec. — Fantaśczyzna, — Fantaśczyzna potwór, komiec. — Fantaśczyzna, — Fantaśczyzna potwór, komiec.
w Sali „LUTNIA”, просп. 5-to Jerski N. 8, telef. 1161. Początek o godz. 6 1/2.

OGROD BOTANICZNY dyr. I. A. SZUMANA.
Dzisiaj **WIELKA ZABAWA**.
Zespół artystyczny A. Herman. — **Bioskop**, ostatnie nowości.
Początek zabawy o godz. 6-iej pp. — Na werandzie od godz. 2-iej pp. OBIADY.

Koncert w Druskienikach. Sala „Moderne”, wprost poczty.
Dnia 15-go lipca 1912 r. odbędzie się **KONCERT** młodego, słynnego wiołoczwisty-wirtuoza
GUSTAWA KACA
zaszczyconego premjum imienia Mendelssohn-Bartholdy w 1911 r. przy udziale skrzypka-wirtuoza
BAZYLEGO SZULZINGERA
Akompanjować będzie **A. JOFFE**.
Bilety są do nabycia w oddziale biblioteki A. Syrkina w Druskienikach.

Potrzebne od 29 września
MIESZKANIE,
złożone z 6-ciu pokoi z wszelkimi wygodami, przy Prospekcie 5-to Jerski (do Łukiszek), Nadbrzeżnej, Botanicznej, Siemionowskiej. Szczegółowe oferty wraz z podaniem ceny należy składać w administracji „Kurjera Litewskiego” pod „Mieszkanie 6 pokoi”.

Administracja „Kurjera Litewskiego” niniejszem zawiadamia Szan. Klientów,
iż ogłoszenia na dzień następny przyjmowane są **tylko do godz. 3-iej popoł.**
Ogłoszenia podane później, z powodu warunków technicznych w następnym numerze zamieszczone być nie mogą.

OGŁOSZENIE
W dniu 15 (28) września w Wilnie rozpoczyna się bezpłatne dziewięciodniowe kursy przygotowawcze na stopień zapasowej siostry miłosierdzia Czerwonego Krzyża w czasie wojennym. O szczegółach można się dowiedzieć: Antokol, ul. Siostr Miłosierdzia N. 12. — Zgromadzenie Siostr Miłosierdzia. 46104

Na przystępnych warunkach
WYPRZEDAJE
z maj. Dymajcie folw. większe do 4 wlok i mniejsze, ziemie na dzies. przy pom. banków lub za gotówkę. Majątek graniczny z pow. Miast. Telsze, gdzie się znajd. gimn. mek. i żeńsk. i skąd w tym roku przepow. sroga do kol. żelazn. Adres: Telsze, Dymajcie, Narkiewicz, gub. Kowieński.

S. P.
Teodor syn Aleksandra IWANOW
Członek Wileńskiej Komisji Gubernjalnej, Rzeczywisty Radca Stanu, Kawaler orderów,
zmarł dnia 29 czerwca (12 lipca) 1912 roku w Naueim, w wieku lat 53 i pochowany w dniu 6 (19) lipca r. b. w Warszawie. 45900
O czem zawiadamia strożkana **żona**.

Exzamininy wstępne do wszystkich klas 8-Klas. Prywatnego GIMNAZJUM ŻEŃSKIEGO
W. PROZOROWEJ,
ze wszystkimi prawami gimnazjów rządowych, odbędzie się 16-go sierpnia.
Przyjmowanie prób (do klas wstęp.) 8) we wtorki i piątki od 11 do 1 w poł. a od 1-go sierpnia codziennie (Wilno, Czerwona 5). 46238

D-r Wł. ŁOWMIAŃSKI
porodził z zagranicy. Spec. choroby gardła, nosa i ucha. Godz. przyj.: 11—11 1/2—6. Preobrażewska d. N. 7 m. 4. 46188

W drodze na Śląsk.
(Kolej wiedeńska. — Sosnowiec i Dąbrowa. — Niemcy i francuzi. — Katowice).
Podróżowanie koleją Wiedeńską nie jest bez pożytku dla pewnych spostrzeżeń, wskazujących dość charakterystyczne różnice pomiędzy tą koleją a innymi, oddawna już upaństwowionymi.
Od samej Warszawy począwszy, aż do Sosnowca, każda stacja, a nawet male przystanki, otoczone są zielenią i to nie bezładnie nasadzonymi drzewami, które, jeśli chcą to żyć, jeśli zaś nie — to usychają, lub są przez robactwo zjadane. Nie podobnego! Wszędzie porządek wzorowy, wszędzie ogródki z piękny, wykwinnymi kłombami — strzyżone szpalery — słupy, latarni nawet winem obrósłe.
Jak będzie w lat 5 — 10 po skupieł. Zobaczmy!

Od samej Czesłochowy jedzie się prawie w pośród fabryk, a przynajmniej na jedną chwilę nie traci się z oczów kilku przynajmniej komisyon fabrycznych na najbliższym widnokręgu. Przy zbliżaniu się zaś do Zagłębia Dąbrowskiego, tj. od Żakówce począwszy, odnosimy wrażenie, iż nie wyjeżdżamy z osady fabrycznej.
Zagłębie to, ciekawym jest wysoce pod wieloma względami.
Rozwój przemysłu górniczego i hutniczego zawiązać należy przedewszystkiem nadzwyczaj szerokiej inicjatywie świętej pamięci Banku Polskiego, który w pierwszej połowie XIX stulecia dał pierwszy impuls i wprowadził górnictwo i hutnictwo polskie na najlepszą drogę prawidłowego rozwoju. Niestety jednak, znakomicie rozpoczęte i postawione prace, zostały usunięte z pod kierownictwa Banku, ograniczonego w zakresie swej działalności coraz bardziej — i przemysł Zagłębia w okresie powstaniowym zwłaszcza, a więc w chwili raptownego rozwoju wiedzy technicznej na Zachodzie, nie był w możności nadążyć wymaganiom czasu i zaczął chylić się do upadku.
Jednocześnie wzrastał coraz silnie na terytorjum Korony przemysł niemiecki.
Sasiadzi nasi uznali za wysoce dogodnie dla swych zamiarów eksportowych, budować huty i eksploatować kopalnie już za kordonem granicznym, ergo, nie płacić cla. Poza tem w Niemczech oddawna istniały przepisy, ochraniające robotników przed wyzyskiem, — ceny produktów spożywczych i potrzeby ludu prostego na Śląsku były wyższe niż u nas, a więc i z tych powodów niemcom było o wiele dogodniej zakładać warsztaty swej pracy u nas. Przed laty więc 40, 30, a nawet i 20 jeszcze, Sosnowiec i jego okolice były zalane żywiołem niemieckim, bo za kapitalistami szli dyrektorowie, inżynierowie, majstrowie — ba, nawet i robotnicy niemiecy. Napór ten gwałtowny powstrzymany został dopiero kolo r. 1890, kiedy przez szereg rozporządzeń rządowych zaczęto krepować nieco arogancki najazd niemiecki. Dziś, bądź co bądź, obok licznych jeszcze zakładów fabrycznych i kopalń niemieckich, istnieje w Sosnowcu i okolicach dość firm, albo zupełnie naszych, albo częściowo tylko obcych.

O ile w Sosnowcu żywiołem dominującym byli i są Niemcy — o tyle w oddalonej o 20 minut drogi Dąbrowie Górnicej i w paru jeszcze miejscowościach ster przemysłu ujęli w ręce francuzi.
W samej Dąbrowie panują trzy, a faktycznie dwie kompanje, a mianowicie akcyjne T-wo „Huta Bankowa” (odlewnia, walcownia etc.) z „Franko-rosyjskiem T-wem kopaliń” oraz „T-wo Francusko-Włoskie kopaliń węgla”. Kłoby jednak chciał sympatyczniejszym okiem spojrzeć na gospodarke francuskich kapitali-

stów u nas, ten popeniłby błąd kolosalny.
Bo kiedy Niemcy, przy całym aparacie wyzysku, narzucania swej mowy i obyczajów, przynosili z sobą odrobinę bądź co bądź kultury, kiedy zakładali przy fabrykach łazienki, szkółki a nawet i gimnazjum (H. Dietel np.), kiedy odrazu zabierali się do porządkowania dróg, obsadzania domostw drzewami etc. etc., — francuzi, nie ustępując w ničem Niemcom co do wyzysku ludu robotczego, nie zgadzali się nigdy na najmniejsze ulepszenia, na nic, coby bezpośrednio i natychmiast im zysku nie przyniosło.
To też o ile Sosnowiec oddawna przedstawiał się nieco porządnie, o tyle Dąbrowa tonęła w błocie, bardzo niedawno pozyskała oświetlenie i to liche, domy ma odrapane — nigdzie ogródków — mało chodników nawiel!
Wogóle egoizm i bezwzględność wszystkich tych dyrektorów, inżynierów, majstrow i nawet robotników francuskich, zajmujących najwyższe i najlepiej płatne stanowiska, należało do czynników, tamujących w wysokim stopniu rozwój życia społecznego ludności rdzennej polskiej. W dodatku gburamentów tych przysłowiowych gentlemanów, ich brak wykształcenia i wszelkiej kultury, sprawia dla polaka pobyt w Dąbrowie na służbie francuskiej dość nieznosnym.

Przejazd z Sosnowca do Katowic trwa 10 minut i staje już na ziemi śląskiej, oddawna od pnia macezycznego oderwanej, a jednak pomimo wszystko polskiej i coraz bardziej też polskości w sobie uswiadamiaczej.
Katowice, jakby kawałek olbrzymiego miasta niemieckiego, smutne na nas sprawiać muszą wrażenie, to ze względów dwojakich: po pierwsze jako miasto na pozór przynajmniej czysto pruskie, po drugie, jako dowód naszej bezdennej... dobroduszości, z jaką my sami przeważnie, własnymi rękami, a raczej pieniędzmi, spowodowaliśmy tak szybki i nadzwyczajny wzrost osady, która lat temu 50 była nie nie znacząca, zwykła stacją kolejową i stopniowo dopiero stala się punktem, do którego jak na odpust zjeżdżały tłumnie rzesze mieszkańców Zagłębia, aż do Czesłochowy włącznie i kupowały wszystko, od sosenki do toalety balowej, od pudelka zapalek, do dywanu salonowego czy roweru! Kontrabanda była nie tak dawno jeszcze, bo lat temu 10 — 15, jawne, stałem zajęciem wszystkich prawie mieszkańców Zagłębia — a teraz, choć ją podobno ukrocono znacznie, kwitnie przecież dalej w najlżejsze.

I żeby chociaż ci zwolennicy taniej (często iluzorycznie) tandety pruskiej zapotrywali się w towary w sklepach polskich, które pomalu wyłaniały się z oceanu firm niemieckich i żydowskich! Zeby choć te polskie pieniądze szły na ekonomiczne wzmocnienie żywiolu bratniego na Śląsku!
Gdzie tam!
Wystarczyło, aby kupiec polak nie dogodził raz jeden jakiegis pani z Dąbrowy lub Sosnowca, aby ta, wyrzekłaś patetycznie: „i popieraj ty swoich!” — przeniosła się do największego hakatysty i nawet oszusta żyda lub niemea, agitujać gorąco przeciwko firmom polskim...

Więc kiedy handlu w Sosnowcu i Dąbrowie tak jakby nie było — w Katowicach rósł i rozwijał się i wzmagal — za nasze pieniądze!
I jeszcze jeden szczegół, świadczący o naszym wyzbyciu się wszelkiego szowinizmu, znanym zresztą aż nadto i na Litwie.
Oto dawniej było tu daleko więcej szylów i napisów polskich, trzymano wszędzie służbę polską i wogóle traktowano nas uprzemniej. Ale my przecież jesteśmy narodem kulturalnym, umiemy mówić po niemiecku, a o takie drobnostki jak napis — nie dbamy! Czy to na tem polega miłość kraju!

Boże jedyny! W sercu, w duszy będziemy polakami, a napisy! Toć to takie gupstwo! Wiec dziś już tylko gdzieśkolwiek widniec nieśmiało słowo polskie — i nie wszędzie

można się po polsku rozmówić.
Katowice nabrały wyglądu bardziej pruskiego — usunęto wielu pracowników polaków, jako klientom polakom niepotrzebnych!.

A pomimo to wszystko, pomimo brak pomocy (i to tak łatwej, taniej pomocy!) od braci z za kordonu, polskości na Śląsku wzrasta, doświadczenie o przynależności do wielkiej wspólnej rzeszy polskiej przenika do coraz głębszych warstw ludu — i można dziś już śmiało powiedzieć, że droga odrodzenia, na jaką lud śląski wstąpił, jest ustalona, pewną i musi prowadzić do coraz większych i poważniejszych zdobyczy kulturalno-narodowych.

Przedsięwzięty przemennie zamiar objechania ważniejszych placówek polskich, aż do najbardziej zagrożonych i nawet straconych, pod zaborem pruskim, miał za zadanie uprzytomnienie czytelnikom naszego pisma współczesnego stanu, w jakim bracia nasi pod panowaniem Hohenzollernów pozostają. A bracia ci, w dodatku podzieliłi się na tak różnorodne i nieraz osobobnionne grupy, że trzeba na nich patrzeć wielokrotnie w wręcz odmiennych punktach widzenia, aby właściwy nastroj zrozumieć i ich pracę dzisiejszą odpowiednio ocenić.

Innym typem, inną zgola odmianą polaka jest ślązak, który, od wieków niemiecom i poddany panowaniu Niemców i czasowo Czechów, zaciął zupełnie swą szlachtę a z nią pojęcie o państwowości polskiej — a innym znów jest polaczek, od stu lat zaledwie gniebiony przez Niemców i posiadający wszystkie warstwy społeczne najbardziej skonolidowane i najwięcej spragnione jakiegis ogólniejszej narodowo-politycznej swobody.

Dwie dalsze odmiany polaków, jak budzący się z letargu kaszuba i lojalny do szpiku kości mazur-ewangelik — to znów typy zgola do poprzednich niepodobne.
A jednak, wszystko to są najczystszejsi polacy, którzy stopniowo te swoją polskości coraz silniej w sobie uswiadamiają i niewątpliwie przedcz czy później dojdą do zupełnie zrozumięcia przynależności do jednej z nami, wspólnej ojczyzny.

W. Dworzaczek.

Niezbędne wyjaśnienie.

Ministerjum spraw wewnętrznych niedawno rozesał do wszystkich urzędów gubernialnych „Instrukcję o trybie układania listy osób, biorących udział w wyborach do Dumy państwowej”. Instrukcja ta wydrukowana została przez wszystkie pisma urzędowe i nierzędowe dostownie i bez wszelkich komentarzy. Szczególnie doniosła się w tej instrukcji trzy następujące paragrafy:

2. Osoby, korzystające z prawa udziału w wyborach z tytułu zajmowania przez nie mieszkań, za które nie opłacają państwowego podatku mieszkaniowego, z tytułu otrzymanych emerytur, lub też jako dzierżawcy gruntu i rządu majątków ziemskich (punkt 5 i 6 artykułów 33, 42, 252 i 257 oraz p. 3 art. 248 ordynacji wyborczej do Dumy państwowej, Zbiór praw, tom I, cz. 2, wydanie 1907 roku), o ile życzą sobie skorzystać z prawa udziału w wyborach, winny na piśmie zadeklarować to instytucji, układającej listy wyborcze, zaimię ostatnie będą ogłoszone i z dołączeniem odpowiednich poświadczeń.

3. Osoby, składające deklarację o tem, że życzą skorzystać z prawa udziału w wyborach do Dumy państwowej, winny złożyć dla udowodnienia, iż prawo to im przysługuje: a) osoby wynajmujące na swoje imię mieszkanie — kontrakt dzierżawy lub odpowiednie poświadczenie policyjnej miejscowej; b) emeryci — poświadczenie policyjnej, iż nie mniej niż w ciągu roku zamieszkuja w obrębie miasta lub powiatu, oraz poświadczenie kasy państwa lub innej instytucji, wypłacającej emeryturę, iż pobierają taką, a w miejscowościach, gdzie wybory dokonywane są na podstawie rozdziału pierwszego ordynacji wyborczej — iż pobierają emeryturę w ciągu nie mniej, niż jednego roku; c) dzierżawcy — umowy dzierżawy i d) rzadcy — umowy lub pełnomocnictwa na zarządzanie majątkiem ziemskim.

Umowy i pełnomocnictwa mogą być składane w oryginalach lub w kopiach i powinny być zaświadczone przez rejenta, policyję, sędzię pokoju, lub też sądniego miejscowego.
4) Dla udowodnienia rzeczywistego, nie mniej, niż w ciągu roku dzierżawienia gruntu, lub zarzą-

dzania majątkiem ziemskim, dzierżawcy i rzadcy winny złożyć instytucji, układającej listy wyborcze, zaświadczenie komisarza do spraw włościańskich, naczelnika włościańskiego, lub też miejscowego zarządu policyjnej.

Można było wnieść, słusnie poniekąd, że treść tej instrukcji w całej rozciągłości dotyczy też Litwy i Rusi. Szczególnie to jest ważne z tego względu, że w p. 2 instrukcji w liczbie osób uprawnionych do brania udziału w wyborach figurują dzierżawcy i zarządzający majątkami. Ministerjum spraw wewnętrznych, wydając instrukcję dla całego państwa, wyliczyło bez żadnego podziału osoby, mające prawa wyborcze w różnych guberniach i stąd powstało bardzo poważne nieporozumienie. Zwraaca na to uwagę p. Idem w „Dzienniku Kijowskim”, słusnie przestrzegając przed dosłownym stosowaniem instrukcji.

Jest to tem konieczniejsze, że, jak wiemy, niektóre komitety wyborcze w naszym kraju zajęły się już zachęcaniem dzierżawców, administratorów i rzadców majątków, aby zaciągnęli się na listy wyborcze. (Wskutek tego i my wprowadzeni zostaliśmy w błąd). Mogą stać powstanie fałszywe obliczenia i rachuby, zwłaszcza, że liczba administratorów i rzadców w naszym kraju jest pokarna.

Jak wiadomo, wydana w dniu 3 (16) czerwca r. 1907 ordynacja wyborcza, wniesiona do Zbioru Praw wydania 1907 r., wylicza w art. 28 osoby, mające prawo udziału w powiatowym zjeździe właścicieli ziemskich, lecz tu już ani rzadców, ani dzierżawców nie znajdujemy. Natomiast ta sama ordynacja w rozdziale II, zatytułowanym o wyborach w guberniach i miastach Królestwa Polskiego, w guberniach jenijskiej i iruckiej, od kozaków uralskiego wojska kozackiego i od prawosławnej ludności lubelskiej i siedleckiej gubernij zawiera artykuł 248, gdzie w punkcie 3 wymieniono dzierżawców i rzadców, jako osoby uprawnione do udziału w zjeździe powiatowym.

Na tej podstawie podczas wyborów do III Dudy nie wciągnano na listy wyborcze w całem cesarstwie i naszym kraju rzadców i administratorów. Tak będzie i teraz, gdyż niewyrażenia w swem brzmieniu instrukcja, w rzeczywistości nie może zmienić i zresztą nie zmienia akt 3 (16) czerwca.

Ponieważ jednak w państwie rosyjskiem instrukcja ministerjalna jest czasem bardziej prawem, niż samo prawo, przeto przypuszczano, że instrukcja istotnie wprowadza coś nowego. Byli podobno i tacy, którzy mniemali, że ministerjum omyliło się.

Tak jednak nie jest: ministerjum niewątpliwie tylko zrehabilitowało instrukcję. Należy więc zastawić artykuły, na które powołuje się instrukcja, i odpowiednio przedłożyć wymienione w p. 2 kategorii wyborców. W ten sposób posiadacze odrębnych mieszkań, a nie opłacający podatku mieszkaniowego, i emeryci, jako osoby objęte artykułami 33 i 42 rozdziału I oraz artykułami 252 i 257 rozdziału II mają prawa wyborcze zarówno w Cesarstwie jak w Królestwie, podczas gdy dzierżawcy i rzadcy wymienieni są jedynie w art. 248, a więc w rozdziale II mają prawa wyborcze w Królestwie i Syberji, lecz nie mają ich w naszym kraju — jak zresztą i w całem cesarstwie.

Przed wyborami.

Ograniczenie żydów w Kijowie.

Na naradzie przedstawicieli administracji kijowskiej w sprawie udziału żydów w wyborach do Dumy państwowej w związku z ostatniem wyjaśnieniem Senatu postanowiono, że wszyscy żydzi, nawet mający bezwarunkowe prawo udziału w wyborach, powinni składać deklaracje poparte odpowiednimi dokumentami. Mechanicznie nikt z żydów nie może być wniesiony na listy wyborcze.

Biskupi prawosławni w Dumie.

Na jednym z ostatnich posiedzeń Synodu zastanawiano się nad tem, czy pożądanym jest wprowadzenie do Dumy większej ilości biskupów. Synod zaczął, że biskupi irucki Serafim, wicariusz Filaret, arcybiskup kiszyniewski Serafim, wicarjusz djeceji mińskiej biskup Joan, biskup homelski Mirotrofan i inni, czynią energiczne starania, aby dostać się do Dumy. Podczas wymiany zdań wyjaśniło się, że Sabler chciałby widać w Dumie najwyżej czterech bi-

działy policji, wzmocnione przez dragonów. Przywódca robotników, Guellio, wygłosił mowę, w której zwracał się do dragonów i wzywał ich do odmówienia posłuszeństwa oficerom. Mowę przyjęli robotnicy z entuzjazmem. W tej chwili policja otrzymała rozkaz rozprzeczania tłumu. Przed wydobytymi szablami rozproszyli się robotnicy, z których 10 zostało ciężko rannych. Dokonano licznych aresztowań. W mieście panuje wielkie wzburzenie.

Orkan. Niezwykle silny orkan szalał w stanie Nevada. Dwa miasta: Mozuma i Seventhoughts są prawie zupełnie zniszczone. Znalaziono 50 zwłok; brak jeszcze setek ludzi. Nie ulega kwestji, że wszyscy zginęli. Dziesiątki tysięcy ludzi pozostają bez dachu. Wysłano żywność.

OFIARY

Złożone w Administracji „Kurjera Litewskiego”.

Na budowę domu dla T-wa Przyjaciół Nauk: Ku uczeniu Prusa Molochowiec 5 rb.
Dla chorego na reumatyzm: Molochowiec 8 rb.
Dla O. H. na wpis: Molochowiec 3 rb. M. Zawadzki 1 rb. J. L. 2 rb.
Na kościół Serca Jezusa: Zam. wieńca na grób siostry ś. p. Anieli Sadowskiej, Adela Sadowska 5 rb.
Na Tow. „Powszechny i Prace”: Zam. wieńca ku uczczeniu pamięci druha Karola Mikołajczyka, T-wo „Sokół” 10 rubli.
Na język polski: R. Niewiarowski 1 rb., zamiast wieńca na trumnę druha ś. p. Karola Mikołajczyka.

Notowania Wileńsk. Banku Ziemińskiego.

4 1/2% listy zast. Wil. Ban. Ziem. 86.75
Akcje Wil. Banku Ziemińskiego prop. 612.—

GIEŁDA.

Tel. Handl. Ag. Pet.

Petersburg, 8 VII 1912 r.

Nastroj dla lokacyjnych spokojny, dla dywidendowych nerwowo i chwytliwy.
Londyn 3 mies. — czeki . . . 94.60
Berlin 3 mies. — czeki . . . 46.19-18
Praga 3 mies. — czeki . . . 37.48-47
4% Renta państwowa . . . 91.50
5% Połyska wewn. 1905 r. tem. . . 105.50
5% . . . II . . . 105.50
5% . . . 1908 r. . . 105.50
4 1/2% ros. państw. 1905 r. . . 100.50
5% . . . II . . . 104.50
4 1/2% . . . 1906 r. . . 100.50
4 1/2% . . . 1909 r. . . 100.50
4 1/2% Listy zastawne b. szlach. . . 90.—
5% . . . II . . . 100.—
5% premjówka I em. 1864 r. . . 460.50
5% . . . II . . . 1866 r. . . 352.—
5% . . . III . . . (szlachecka) 314.—
3 1/2% listy zast. b. szlacheckiego . . . 84.—

CENY ZBOŻA.

Doniesienia telegraficzne Ag. Pet.
Berlin, 8 VII (w mark. za 1000 kilo).
Pszenica na termin bliższy . . . spok. 227 1/2
. . . dalszy . . . 206—
Żyto na termin bliższy . . . słabo 186 1/2
. . . dalszy . . . 169 1/2
Owies na termin bliższy . . . stałe 183 1/2
. . . dalszy . . . 166—
Jęczmień ros. dunajski za gotów. 165—169
Lipawa, 8 VII (w kop. za pud).
Pszenica samarska . . . —
Żyto . . . —
Owies biały zwyczajny . . . mocno 85—86
. . . czarny . . . —
Siemię lniane stepowe 84 1/2% . . . —
. . . konopne gumienne . . . —
Otręby pszenne . . . —
Gryka . . . 101—102

Pixavon do pielęgnacji włosów. Na podstawie naukowych. rzeczywiście najlepsza metoda do wzmocnienia skóry głowy i włosów.

NAWOZY SZTUCZNE

najwyższych gatunków o gwarantowanej zawartości procentowej:

Superfosfat zagraniczny 13/14 i 20/21 0/0
Mülgrabeński marki „Bocian” 16/18, 18/20 i 20/22 0/0
Tomasówka zagraniczna marki „Albert” lub „Gwiazda”.
Kaimit, sól potasowa oraz inne

POLECA ZYGMUNT NAGRODZKI w Wilnie, ul. Zawalna № 11.

Wypisujący tomasówkę raczą podawać nazwę majątku, imię i nazwisko właściciela takowego, tudzież powiat i gubernję. Dane te są potrzebne dla zastosowania świadectw ulgowych na przewóz. Świadectwa ulgowe mogą być stosowane tylko do 1 sierpnia. Cenniki i broszury o sposobach użycia nawozów sztucznych na żądanie wysyłam odwrotną pocztą. 45712

JAK WYLECZYĆ REUMATYZM?

KSIĄŻKA, KTÓRĄ WYSYŁAM BEZPŁATNIE, WSKAŻE WAM.
Kilka lat temu cierpiałem bardzo na straszny reumatyzm we wszystkich częściach mego ciała. Lekarze i specjaliści tej chorobie nie pomogli mi wcale i wielu z nich nawet przyznało choroba ma za nieulecalną. Wtedy próbowałem korzystać ze środków ogólnych w gazetach, lecz i z tych również żadnej korzyści nie otrzymałem, tak dalece, iż już prawie straciłem nadzieję wyleczenia się. Lecz przedtem aby nie oddać się zupełnie rozpacz postanowiłem osobiste badania nad chorobą i przyczynę jej z nadzieją, iż wtedy zdolę znaleźć środek do leczenia. Po upływie kilkuletniej usilnej pracy zdołałem w końcu wynaleźć środek, który przewyższył wszelkie moje oczekiwania. Co lekarze nie mogli znaleźć dla mnie, sam znalazłem i obecnie jestem zdrowy. Poczem zawiadomiłem o odkryciu swym tysiąc cierpiących na tę chorobę i oni również teraz wyleczeni zostali.
Z powodu aby wszyscy cierpiący na reumatyzm lub podagrę wiedzieli jak można wyleczyć się z tej choroby, wydałem książkę w której bardzo wyraźnie opisałem jak można w zupełności wytepić nieprzyjemności tego z organizmu. Z wielką chęcią gotów jestem wysłać zupełnie bezpłatnie jeden egzemplarz tej ilustrowanej książki każdemu cierpiącemu na reumatyzm lub podagrę. — W książce tej wskazane jak łatwo i prosto można u siebie w domu wyleczyć tę chorobę. Nie odkładajcie na chwilę, lecz niezwłocznie napiszcie aby wysłać Wam tę książkę. Napiszcie swe imię, nazwisko i pełny adres na 4-kopiejkowej kartce i odesłajcie pod następującym adresem: M. E. Trayser, № 136 Bangor House, Shore Lane, London, England, E. C.

W CIĄGU 8 DNI ZOSTAŁAM PIĘKNOŚCIĄ.

„Co przedewszystkiem ulepsza kobietę? — Niezaprzeczliwie piękność, białe zęby. Proszę przeczytać co następuje:
„Szanowni Panowie! — Używałam „Dentolu”, jako proszku do zębów i plukania i po upływie 8 dni zęby moje nabrały oślepiającej białości. Samo przez

AMELIA BALLAROT.

Wię rozumie, że będę stale używała „Dentolu”, który daje szybkie i świetne rezultaty. Podpisała: Amelia Ballarot, Maran (departament Niższej Szaranty Francja).
„Dentol” (eliksir, pasta i proszek) jest środkiem do pielęgnowania zębów w wyższym stopniu dezynfekcyjnym i jednocześnie odznaczającym się nader przyjemnym zapachem i smakiem. Przygotowany według sposobu, zalecanego przez Pasteura, „Dentol” niszczy w ustach szkodliwe mikroby, zapobiega i naturalnym sposobem leczy pękanie się zębów, zapalenie dziąsła i bóle gardła; po kilku dniach użycia nadaje zębom oślepiający blask i białość. Niszczy tworzący się na zębach kamień.

Po użyciu „Dentolu” uczuwa się w ustach przez czas dłuższy uszupełnie bardzo przyjemnej świeżości. Jego zapobiegawcze działanie przeciwko mikrobowi utrzymuje się w ustach nie mniej, niż 24 godzin.
„Dentol”, przyłożony do zęba na kawałku waty, natychmiastowo usuwa najdotkliwszy ból.

„Dentol” nabywać można we wszystkich większych aptekach, składach perfumeryjnych i aptekach. Główny skład: Dom Handlowy Frère 19, rue Jacob, Paris.
Maly flakon wystarcza na 6 miesięcy.
Przedstawiciele w Wilnie: — T-wo I. B. Segal i J. M. Pruzan.”

ARRAGO ODEISKOW. WYSTRZĄCZNIK SIŁY. 2154

MAIORENHOF. PENSJONAT POLSKO-LITEWSKI. ul. Kupiecka № 4. 44090

CHOPRY WYSTRZĄCZAJĄCIE SIĘ FALSYFIKACJI. pod postacią małowartościowych falsyfikatów Sperminu, w działaniu swem nie wspólnego z nim nie mających, a często i szkodliwych dla zdrowia. Należy zwrócić uwagę na nazwę SPERMIN-POEHLA. ORGANOTERAPEUTYCZNY INSTYTUT PROFESSOR D-R. POEHL'S WIE. DOSTAWCY DWORU JEJÓ CESARSKIEJ MOŚCI PETERSBURG W.O. 7 LINIA 18

WIELKI WYBÓR PŁUGÓW krajowych oraz najnowszych jedno- dwu i wielokobcowych VENTZKIEGO. KULTYWATORY sprężynowe VENTZKIEGO. BRONY polne i łąkowe systemu LAACKE, Amerykańskie BRONY sprężynowe i talerzowe Mc CORMICKA, Walce pierścieniowe różnych systemów. WALCE-UGNIATAACZE podglebia CAMPBELLA. Nadzwyczaj lekkie amerykańskie DRAPACZE „WEEDER” oraz wszelkie inne NARZĘDZIA DO UPRAWY ROLI POSIADA NA SKŁADZIE

Alfred Grodzki, WARSZAWA, 33 Senatorska, 34689. Ilustrowane katalogi wysyłane są gratis i franco na każde żądanie.

Istniejący od r. 1905 w Warszawie przy ul. 5-to Krzyżkiej № 30 (tel. 64-54) Gabinet Tomaczeń i PRZEPISYWANIA NA MASZYNIE, wykonywane szybko i najdokładniej tłumaczenia techniczne, handlowe, specjalne i naukowe na obce języki i vice-versa. Redaguje i tłumaczy broszury, cenniki i t. p. Korespondencja handlowa w sześciu językach. Zamówienia zamiejscowych uskuteczniają się niezwłocznie.

PRAWDZIWE SODENSKIE MINERALNE PASTYLKI FAY'A PRZECIW KASZLOWI I CHRYPKCE. 749. Żądać we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

OJCÓW Zakład leczniczy pod kierunkiem D-ra Kozłowskiego otwarty od 1 kwietnia do 1 listopada. Blizszych informacji udzieli Dyrekcja w Ojcowie. W Warszawie: Kancelaria Towarzystwa Hygienicznego, Krakowskie-Przedm. 66. 24980

WSZYSTKIE DAMY z wdzięcznością używają szeroko znane i jedynie uznane za najlepsze „MYDŁO MIGAŁOWO-NAFTOWE” TYLKO T-wo „WIKTORJA” TYLKO do prania BIELIZNY bez gotowania w zimnej i letniej wodzie. Najlepsze odczyny (NAJLEPSZA DEZYNFEKCJA). Medale złote na BIELIZNA otrzymuje szlachetno-biały kolor, 6 wstawach. od prania nie ponosi się, traci płomy. 38282

KARLSBAD. WILLA DANZER Wandy Marchlewskiej. DOM POLSKI. 44002 — USŁUGA POLSKA. INSTYTUT Karsów Handlowych Fryderyka Meister, właściciela w szachwiatowo sznan. b. Akademii nauk handlowych w Lipsku. Prospekty na żądanie wysyła się bezpłatnie. 46242 DYREKCJA. Czekolada „DELIKATES” tańsza i LEPSZA od zagranicznej w magazynach detalicznych T-wo AKC. „WIKTORJA” 27241 Pension Nouvelle w Krakowie, przeniesione z pod 1. 5 Zacięże, pod numer 14 Zacięże. Komfort nowoczesny. Ceny bardzo przystępne. 28825

Pługi Sacka są wszystkie bez wyjątku zaopatrzone w odkładnicę pancernową, która hermetycznie do smarowania oliwą raz na 3 tygodnie. Samochody jednoskobowe z kromami talerzowymi, niezrównane do przorywania najtwardszych poplonów; dwuskobowe z pogłębiaczami Bipparta, niezastąpione do upraw pod okopowe; trzy i czteruskobowe najlepiej wykonywają podorywki. KULTYWATORY sprężynowe „SŁAZAK”. BRONY sprężynowe Wooda. Brony polowe, łąkowe, talerzowe. Walce. Ugniataacze Campbella. Powyższe maszyny można w każdej chwili obejrzeć w naszej nowej wielkiej hali (Miodowa 4), gdzie posiadamy stałą wystawę maszyn rolniczych. Jak również w SKŁADZIE Wileńskiego Oddziału Cenniki i opisy bezpłatnie. 44290 TOWARZYSTWO AKCYJNE Tadeusz Kowalski i A. Trylski WILNO, 8-to Jerska 32. WARSZAWA, Miodowa 4.

Stowarzyszenie Pracowników Gorzelniczych. Warszawa, Królewska 22. Adres dla depesz: Warszawa „ESPEGE” 2202. Poleca bezpłatnie PP. Właścicielom gorzelnii i kromalni doświadczonych teoretycznie i praktycznie wykwalifikowanych kierowników gorzelnii i kromalni, rektifikatorów i ich pomocników. Kopia świadectw wysyła się niezwłocznie po otrzymaniu żądania. Złatwia wszelkie zapotrzebowania w zakresie gorzelnictwa.

Chrześcijański Zakład Pogrzebowy (w oknie krzyż dębowy z figurą Chrystusa.) P. DOWBOR Wilno, ulica Wielka № 25. Najtańsze i najpiękniejsze WIENIEC I TRUMNY z własnych fabryk i wszystkie artykuły żałobne. Całkowite urządzenie pogrzebów najtańszym kosztem. Żałobne stroje dla pań. 29758

Potrzebna para niestarych powozowych koni. ciemnej maści, nie niższych jak 5 wersak, w cenie rb. 800—800, albo też jeden, karogładny, nie mniej od 6 wersak. Oferty nadsyłać: Kowno, Mostowa № 2. 45924

OGŁOSZENIA DROBNE. Nauka i wychowanie. Biuro Jasińskiej, Warszawa, Włodzimierska 19, poleca: pedagog, matura, uniwersytet Derpaci; drugi uniwersytet Fryburk. konwersacja francuska, niemiecka; — nauczycielkę, wyższą konwersacja niemiecka, rysunki, malarsztwo, kursa Baranickiego, muzyka; ochroniarke, patent nauczycielki robot; angielską nurse; francuską młodzieńką, drugą starszą; niemk. Kindergärtnerin; polnianiankę, konwersacja francuska. 41039

Biuro Nauczycielki S. Kijakowskiej, — skwer 5-to Jerski 3. — Poleca nauczycielki, nauczycielki, — studentów, francuski, niemiecki, bony polski, cudzoziemki. 45649

Lekcji matematyki udziela b. student Paryskiego uniwersytetu. — Spec. poprawki, matura realna. Wielka praktyka i znajomość rzeczy. Zwierzyniec, Miła 3—4, Próżynski. 45649

Posady i prace. a) Poszukiwawcy: Agronom (skotyczny uniwersytet w Halle), posiadający własny majątek, poszukuje administracji porządkującej, lub dzierżawy w większym majątku z gorzelnia w Litwie, Podolu, Ukrainie lub Wołyniu. — Łaskawe oferty do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie, pod literami „J. H. H.”. 45965

Mieszkania. Mieszkanie odnajmę raz, 5 pokoi. Gubernatorska 10, wiadomość u stróża. 45179. Pokoje umeblowane mieszkalne, na doby, elektryczność, usługa penna, bez gwaru hotelowego, ceny umiarkowane. — Hoppfen, Wilno, 5-to Jerska 1. 52756

PROSIMY WYCIĄĆ FILIZANKA KAKAO VAN-HOUTENA. Jest stanowczo najlepszym i najłatwiejszym sposobem na śniadanie. 100 filiżanek z 1 funta. Aby porównać przy kupnie prawdziwego KAKAO VAN-HOUTENA. Do nabycia wszędzie. Wstrząśnijcie się podobać. Fabrykanci: C. J. Van Houten & Zoon, Weesp (Holandia). KAKAO VAN-HOUTENA.

P. P. DOSTAWCA DWORU JEJÓ CESARSKIEJ MOŚCI P. CHAZANOW i S-ka z dniem 28-ym lipca r. b. otwiera w Mińsku gubern., w domu Hotelu Europejskiego WIELKI MAGAZYN UBIORÓW Męskich, Damskich i Dziecinnych, z cmem poleca się Sz. Publiczności. 46089 Uwaga! Oddziały w WARSZAWIE, LUBLINIE i w in. miastach.

Dr. Benque, 47, Rue Blanche, Paris. Baume Benque WYLECZENIE ZUPERNIE PODACRY REUMATYZMU NEURALGII. Dostać można we wszystkich aptekach. Oryginał pudełka ozdobione są różową banderolą z podpisem. Poszukiwany jest do robót budowlanych dziesiętnik-praktyk, posiadający absolutną umiejętność prowadzenia tychże. Wymagane są świadectwa z robót poprzednich. Zwracać się listownie albo osobiście pod adres: Kowno, ul. Puszkina № 30 m. № 2, in. miejski, albo do Zarządu miejskiego do p. Markiera. 46090